

Vierumäenmetsän luonnonsuojelulain mukainen rauhoittaminen

VD/494/11.01.05.04/2020

HP/KR/SR/KK

Vantaan ympäristökeskuksessa on valmisteltu luonnonsuojelulain 24 §:n mukaista rauhoitusta Korson suuralueella sijaitsevalle Vierumäenmetsän alueelle. Suojelualue muodostuu kahdesta yleiskaavan 2007 luo-alueesta, Vierumäen eteläisestä ja pohjoisesta korvesta, sekä niiden välisestä metsäalueesta. Nähtävillä olevassa yleiskaavaehdotuksessa 2020 alue esitetään kokonaan luonnonsuojelualueeksi. Suojelualueen pinta-ala on 52 hehtaaria.

Kaavoitustilanne

Yleiskaava 2007 VR ja kaksi luo-aluetta, ohjeellinen ulkoilureitti ja ohjeellinen ratsastusreitti
Yleiskaavaehdotus 2020 SL, ohjeellinen ulkoilureitti ja ohjeellinen ratsastusreitti
Rakennuskaava vuodelta 1959

Alueen omistus

Suojeltava alue on kokonaan Vantaan kaupungin omistuksessa ja se asettuu kiinteistöjen 92-404-1-901, 92-404-1-915 ja 92-404-6-9 alueille.

Suojelualueen kuvaus ja luontoarvoja

Vierumäenmetsä on laajahko kangas- ja kalliometsien sekä ravinteikkaiden lehtojen ja korprien muodostama monipuolinen kokonaisuus. Alueelta tehdyn Vantaan kaupungin METSO-inventoinnin mukaan Vierumäen lehto-, ruoho- ja kangaskorvet ovat hyvin edustavia ja pääosiltaan parhaimman luokan eli kriteeriluokan I kohteita. Myös alueen kangasmetsien luontoarvot ovat kehittyneet alemmista METSO-luokista niin, että osa täyttää nykyisin METSO I -luokan kriteerit.

Alueella on keski- ja runsasravinteisia tuoreita ja kosteita lehtoja, jotka ovat luontotyyppinä uhanalaisia tai silmälläpidettäviä. Vierumäenmetsän pohjoisosassa on runsaasti erilaisia korpityyppejä, esimerkiksi erittäin uhanalaiseksi luokiteltuja ruoho-, heinä- ja saniaiskorpia. Alueen eteläosassa on myös edustavia lehto- ja saniaiskorpia, joiden lajistoon kuuluvat esimerkiksi näyttävät suursaniaiset kotkansiipi, hiirenporras ja metsäalvejuuri.

Vierumäenmetsässä on erittäin uhanalaisen, erityisesti suojeltavan ja luontodirektiivin liitteen II lajeihin kuuluvan lahokaviosammalen laaja ydinalue. Alueen rauhoittaminen vahvistaa osaltaan lahokaviosammalen suojelun tilaa Vantaalla. Alueelta on havaintoja myös esimerkiksi valtakunnallisesti silmälläpidettävästä ja alueellisesti uhanalaisesta rakkosammalesta.

Alueelta tehtyjen kääpäselvitysten mukaan Vierumäenmetsän Vantaalla harvinaiseen lajistoon kuuluvat esim. silokääpä, kolokääpä, pääskyharsukka, aarnikääpä ja keltakerikääpä. Metsäalueella on elinympäristöjä myös monipuoliselle lintulajistolle. Alueella tavattuja lajeja ovat esimerkiksi pyy (vaarantuneeksi luokiteltu ja lintudirektiivin liitteen I laji), mustapääkerttu, sirittäjä, laulurastas, mustarastas ja punakylkirastas.

Vierumäenmetsä on maakunnallisesti arvokas luontokohde ja paikallisesti tärkeä ekologisen verkoston metsäydinalue. Se on luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittävä korpi- ja lehtokeskittymä, joka sisältää EU-direktiivilajistoa, uhanalaista ja silmälläpidettävää sammallajistoa, huomionarvoista kääpälaajistoa sekä uhanalaisia luontotyyppiejä.

Metsäalueen yhtenäisyyden säilyttämiseksi suojelurajaus sisältää myös jonkin verran kehityskelpoisia ja ennallistettavissa olevia metsiä.

Alueen kytkeytyminen muihin luonnonsuojelualueisiin

Vierumäenmetsä on osa Uudellamaalla maakunnallisesti merkittävää itä-länsisuuntaista ekologista käytäväaluetta ja se on määritetty maakunnallisesti arvokkaaksi luontoalueeksi Uudenmaanliiton ns. LAKU-kriteerien mukaisesti (Luonnonympäristöjen arvottamisen kriteeristö Uudellemaalle). Vierumäenmetsä kytkeytyy sen länsipuolella sijaitsevaan laajaan Tuusulan puoleiseen Mätäkivenmäen metsäalueeseen. Koillis-Vantaan ekologisessa verkostossa Vierumäenmetsä muodostaa monipuolisen metsäluonnon ydinalueen yhdessä sen läheisyydessä sijaitsevan Tussinkosken luonnonsuojelualueen kanssa.

Alueen ulkoilureitit ja maastopyöräily

Vierumäen metsäalue on suosittua ulkoilumaastoa ja alueella on paikoin tiheä polkuverkosto. Osittain suojelualueen puolella kulkevat valaistu ulkoilureitti, joka on talvella latu, sekä urheiluseura Korson Kaiku ry:n maastopyöräreitti. Vierumäenmetsän alueelta maastopyöräilijöiden käyttämät reitit jatkuvat myös Tuusulan puolelle Mätäkivenmäen ja Hyrylän suuntaan Vantaan yleiskaavassa 2007 ja yleiskaavaehdotuksessa 2020 esitettyjen ohjeellisten ulkoilu- ja ratsastusreittien mukaisesti.

Rauhoituksen yhteydessä varaudutaan latureitin ylläpidon vaatimiin toimenpiteisiin sekä yleiskaavan mukaisten ohjeellisten reittien toteuttamiseen ja ylläpitämiseen.

Korson Kaiun toteuttama 3,7 kilometrin pituinen maastopyöräreitti kulkee alueella jo ennestään olevilla poluilla, pääosin metsäalueen kuivilla kangasmetsärinteillä ja kallioilla. Metsässä risteilee muitakin polkuja, joita maastopyöräilijät ja muut ulkoilijat käyttävät.

Korson Kaiun ja kaupungin välisen maastopyöräreitistä tehdyn maankäyttöluvan ja ylläpitosopimuksen kausi on umpeutunut vuonna 2018. Seuran kanssa on keskusteltu maastopyöräreitistä rauhoituksen valmistelun yhteydessä keväällä 2020. Seura on halukas jatkamaan reitillä maastopyöräilytoimintaa, johon kuuluu pyöräilykoulut ja kilpailut. Seura on myös halukas yhteistyöhön kaupungin kanssa radan ylläpitoon liittyvissä tehtävissä.

Luonnonsuojelualueen rauhoittamisen yhteydessä uudistetaan maastopyöräreitin ylläpitoa ja käyttöä koskeva sopimus Korson Kaiku ry:n kanssa. Uudessa sopimuksessa veloitetaan huolehtimaan alueen kunnossapidosta ja ylläpidosta.

Alueella on paljon erilaisia käyttäjiä ja reittitarpeita, joten suojelualueelle laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa määritellään erityisesti reitistön kehittämiskohteet ja merkintätarpeet tarkemmin.

Lausunnot

Vierumäenmetsän rauhoittamisesta pyydettiin ja saatiin lausunnot SLL Vantaan yhdistykseltä ja Vantaan kaupungin liikunnan palvelualueelta sekä kommentit Vantaan kaupungin yleiskaavoituksesta, kadut ja puistot palvelualueelta.

SLL Vantaa suhtautuu lausunnossaan myönteisesti Vierumäenmetsän rauhoittamiseen ja toteaa suojelualueerajauksen kattavan edustavimman osan Vierumäen metsäalueesta. Yhdistys korostaa, että metsäalueen METSO-arvot ovat kauttaaltaan kehittyneet vuosien kuluessa, myös kangasmetsien osalta, mikä johtuu siitä, että alue on pitkään jätetty hakkuilta rauhaan. Yhdistys esittää kuitenkin suojelualueen rajauksen laajentamista kahdella Korso-Koivukylän metsäsuunnitelman luontoarvoja sisältävällä kuviolla

(kuviot 6846, 6813, liitekartta). Lisäksi yhdistys tarkentaa Vierumäenmetsän etelä- ja keskiosien kääpätietoja sekä rauhoitusmääräyksien ohjeistusta lahopuun jättämisellä alueen reittien varsien hoidon yhteydessä.

- Suojelualueen rajausesitystä on laajennettu SLL Vantaan esittämillä kahdella pienellä metsäkuviolla yleiskaavaehdotuksen tarkennuksina.

SLL Vantaa toteaa lausunnossaan, että maastopyöräily on aiheuttanut Vierumäen metsäalueelle havaittavissa olevaa arvokkaiden luontokohteiden kulumista ja vaurioitumista sekä monien käyttäjien negatiiviseksi kokemaa muuta häiriötä. Osaltaan maapohjan kulumista on aiheuttanut myös muu alueen virkistyskäyttö. SLL Vantaa pitää tärkeänä, että pyritään siihen, että maastopyöräilyn osalta sovitaan pelisäännöistä ja että pyöräily ohjautuu ja pysyy sille osoitetulla 3,7 kilometrin reitillä.

Vantaan liikunnan palvelualue korostaa lausunnossaan, että yleiskaavan mukaisia ulkoilureittejä on pystyttävä toteuttamaan sekä kehittämään yhteydet kuntoradalta Hyrylään ja Mätäkivenmäkeen. Lausunnossa todetaan, että Vierumäenmetsän polkuverkosto on lausuntopyynnön karttaliitteessä esitettyä laajempi. Reittiverkostoa tulisi tarkastella laajemmin pääulkoilureitin lisäksi myös alemman polkuverkoston osalta lausunnon liitteenä olevan kartan pohjalta.

Liikunnan palvelualue korostaa, että maastopyöräilyn on oltava mahdollista olevalla polkuverkostolla ja että maastopyöräilijöiden käyttämät reitit jatkuvat Vierumäenmetsästä Tuusulan puolelle Mätäkivenmäkeen ja sieltä eteenpäin sekä Hyrylän suuntaan. Lisäksi lausunnossa todetaan, että luonnonsuojelun alueen käytössä pitää ottaa huomioon maastopyöräilijöiden liikkuminen nykyisellä polkuverkostolla vapaa-aikana ja luvanvaraisesti kilpailutoiminnassa.

- Rauhoitusmääräyksiin esitetään pyöräily sallituksi alueella kulkevalla ulkoilureitillä hiihtokauden ulkopuolella sekä urheiluseura Korson Kaiun rakentamalla maastopyöräireitillä. Lisäksi pyöräily esitetään sallituksi yhdysreiteillä Mätäkivenmäen ja Hyrylän suuntaan. Rauhoitusmääräyksessä todetaan myös, että rakennetun maastopyöräireitin käytöstä ja ylläpidosta sekä maastopyöräkilpailuista tehdään erillinen sopimus urheiluseuran ja kaupungin kanssa. (liite Vierumäen metsäalueen reittejä - kartassa pyöräilijöiden yhdysreitit Mätäkivenmäen ja Hyrylän suuntaan).

Aluetta koskevat luontoselvitykset

Manninen, O & Nieminen, M. 2020, Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. Faunatica 2020

Faunatica 2018, Vantaan luontokohteiden maakunnallisen arvon määrittely LAKU-kriteerein Uusimaa-kaavaa varten. Muistio 19.4.2018

Jalkanen ym. 2018, Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella

Ojala 2018, Vantaan ekologiset yhteydet

Manninen 2017, Vantaan lahokaviosammalselvitys

Savola 2017, Vierumäen pohjoisosan korpi- ja lehtoalueen kääpä- ja metsäselvitys 2016

Savola 2016, Vierumäen metsät ja suot, kääpäselvitys (alueen etelä- ja keskiosien selvitys)

Innofor 2012, Vantaan kaupungin metsien METSO-inventoinnin loppuraportti

Ojala 2006, Vantaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet

Savola & Wikholm 2005, Vierumäen metsän kääpäselvitys

Ympäristölautakunta 4.6.2020 § 6

Ympäristöjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle luonnonsuojelulain (1096/1996) 24§:n mukaisen rauhoituksen hakemista Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Vierumäenmetsän alueelle.

Käsittely:

Täydennettiin esitystä siten, että kohtaan **Alueen ulkoilureitit ja maastopyöräily** lisättiin 5. kappaleen loppuun lause *uudessa sopimuksessa velvoitetaan huolehtimaan alueen kunnossapidosta ja ylläpidosta.*

Päätös:

Päätettiin ympäristöjohtajan täydennetyn esityksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus 15.6.2020 § 19

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle luonnonsuojelulain (1096/1996) 24§:n mukaisen rauhoituksen hakemista Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Vierumäenmetsän alueelle.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 24.8.2020 § 16

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään hakea luonnonsuojelulain (1096/1996) 24§:n mukaista rauhoitusta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Vierumäenmetsän alueelle.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin pöytäkirjaan seuraava kaikkien valtuustoryhmien yhteinen pöytäkirjalausuma:

"Vantaan kaupunginvaltuusto esittää kaupungin nimistötoimikunnalle yhteisenä toiveena, että Vierumäenmetsän luonnonsuojelualue nimettäisiin arvostettujen vantaalaisten luonnonsuojeluaktiivien Rauno ja Liisa Ruuhijärven mukaan."

Liitteet:

- Hakemus luonnonsuojelualueen perustamiseksi
- Rauhoitettavan alueen raja-
aus (ortokuvassa ja kaupunkikartalla)
- Ote yleiskaavasta 2007
- Ote yleiskaavaehdotuksesta 2020
- SLL Vantaan lausunto ja sen liitekartta
- Vantaan liikunnan palvelualueen lausunto
- kartta: Vierumäen metsäalueen luontoarvoja
- Kartta: Vierumäen metsäalueen reittejä

Muutoksenhakuohje: 2.1. Valituskielto

Lisätiedot:

Vantaa

ympäristösuunnittelija Sinikka Rantalainen, puh. 050 3180938, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)